

Dato **11.06.2024**
Tid **08.00 - 11.00**
Sted **HIAS-Møterom-Mjøsa (VBA)-14pl**
Til stede ***Lise Busterud Nordal, Marianne Le Fèvre, Knut Holen, Mai Riise,
Jarle Ruud, Thorbjørn Netteland, Katrine Marsteng Jansen, Steinar
Hagelund, kvam.kristine@gmail.com, Kjell Magne Brobakken,
Mengshoel, Kirsti, Nina Utkilen, Jarle Kristian Tangen, Anne Grethe
Tangnæs***

Styremøte i Hias

HIAS-O-Styret

Hedmark IKT

Agenda - 11 juni 2024

2024/24 **Godkjenning av innkalling og gjennomgang av protokoll fra forrige møte**
08.00, 5 min
Knut Holen

2024/25 **Presentasjon av nye (og gamle) styremedlemmer**
08.05, 20 min
Knut Holen

2024/26 **Tertialrapport 1 evt. med revidert budsjett**
08.25, 30 min
Marianne Le Fèvre

2024/27 **Forutsetninger for Budsjett 2025 og Økonomiplan 2025-2028**
08.55, 30 min
Marianne Le Fèvre

2024/28 **Strategi - oppsummering etter styresamlingen**
09.25, 30 min
Knut Holen

2024/29 **Gebyr**
09.55, 15 min
Knut Holen

2024/30 **Driftsorienteringer**
10.10, 15 min
Alle

2024/31 **Oppfølging av styrevedtak etter forrige møte**
10.25, 5 min
Knut Holen

2024/32 **Evaluering av møtet**

10.30, 10 min
Knut Holen

Innholdsfortegnelse

11.06.2024 08.00 - 11.00

2024/24 - Godkjenning av innkalling og gjennomgang av protokoll fra forrige møte	6
--	---

Vedlegg

Gjennomgang av protokoll fra forrige møte (322855)	7
Signert protokoll fra styremøtet 23.04.2024	8
2024/25 - Presentasjon av nye (og gamle) styremedlemmer	13

Vedlegg

Presentasjon av nye (og gamle) styremedlemmer (322909)	14
2024/26 - Tertialrapport 1 evt. med revidert budsjett	16

Vedlegg

Tertialrapport 1. tertial med prognose og revidert investeringsbudsjett (32~	17
Tertialrapport 1. tertial 2024 (L)(322907)	19
2024/27 - Forutsetninger for Budsjett 2025 og Økonomiplan 2025-2028	41

Vedlegg

Forutsetninger for økonomiplan 2025-2028 (L)(322914)	42
2024/28 - Strategi - oppsummering etter styresamlingen	49

Vedlegg

Strategi - oppsummering etter styresamlingen (322910)	50
Om strategiarbeidet	51
2024/29 - Gebyr	60

Vedlegg	
VA-gebyrer ut fra Hias IKS (L)(322895)	61
20240611 Gebyrer	63
2024/30 - Driftsorienteringer	69

Vedlegg	
Driftsorienteringer (322857)	70
2024/31 - Oppfølging av styrevedtak etter forrige møte	71

Vedlegg	
Oppfølging av styrevedtak etter forrige møte (322925)	72
2024/32 - Evaluering av møtet	73

Vedlegg	
Evaluering av møtet (322856)	74

2024/24 - Godkjenning av innkalling og gjennomgang av protokoll fra forrige møte

Knut Holen

| Beslutning

Vedlegg

[Gjennomgang av protokoll fra forrige møte \(322855\).pdf](#)

[Signert protokoll fra styremøtet 23.04.2024.pdf](#)

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
	Styret Hias IKS	ST	11.06.2024

Gjennomgang av protokoll fra forrige møte

Administrasjonens innstilling:

Protokoll godkjennes.

Ottestad,

Knut Holen
Administrerende direktør

Protokoll - styret i Hias IKS 23.04.2024.pdf

Dokumentet er signert digitalt av følgende undertegnere:

- KIRSTI MENGSHOEL, signert 03.05.2024 med ID-Porten: BankID
- JARLE KRISTIAN TANGEN, signert 03.05.2024 med ID-Porten: BankID
- NINA HAUG UTKILEN, signert 03.05.2024 med ID-Porten: BankID
- KJELL MAGNE BROBAKKEN, signert 04.05.2024 med ID-Porten: BankID
- STEINAR HAGELUND, signert 03.05.2024 med ID-Porten: BankID
- FRØYDIS ELISABETH SUND, signert 03.05.2024 med ID-Porten: BankID
- MARIANNE JENSEN LE FÈVRE, signert 07.05.2024 med ID-Porten: BankID

Det signerte dokumentet inneholder

- En forside med informasjon om signaturene
- Alle originaldokumenter med signaturer på hver side
- Digitale signaturer

Dokumentet er forseglet av Posten Norge

Signeringen er gjort med digital signering levert av Posten Norge AS. Posten garanterer for autentisiteten og forseglingen av dette dokumentet.

Slik ser du at signaturene er gyldig

Hvis du åpner dette dokumentet i Adobe Reader, skal det stå øverst at dokumentet er sertifisert av Posten Norge AS. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke er endret etter signering.

Møteprotokoll for Styret Hias IKS

Møtedato: 23.04.2024

Møtested: Lillehammer

Møtetid: 08.00 – 09.30

Medlemmer
Frøydis Elisabeth Sund
Jarle Kristian Tangen
Kirsti Mengshoel
Kjell Magne Brobakken
Marianne le Fèvre
Nina Haug Utkilen
Steinar Hagelund

Andre frammøtte
Jarle Pøsche Ruud
Knut Hølen
Lise Busterud Nordal
Mai Riise

SAKSLISTE

Saksnr	Tittel
24/18	Gjennomgang av protokoll fra forrige møte
24/19	Godkjenning av nye lånebetingelser i KLP Banken
24/20	Hvordan løses nitrogenrensing ved andre renseanlegg?
24/21	Driftsorienteringer
24/22	Oppfølging av styrevedtak etter forrige møte
24/23	Evaluering av møtet

Dokumentet er signert digitalt av:

- KIRSTI MENGSHOEL, 03.05.2024
- JARLE KRISTIAN TANGEN, 03.05.2024
- NINA HAUG UTKILEN, 03.05.2024
- KJELL MAGNE BROBAKKEN, 04.05.2024
- STEINAR HAGELUND, 03.05.2024
- FRØYDIS ELISABETH SUND, 03.05.2024
- MARIANNE JENSEN LE FÈVRE, 07.05.2024

Forseglet av

Posten Norge

24/18: Gjennomgang av protokoll fra forrige møte

Behandling:

Vedtak:

Protokoll godkjennes.

24/19: Godkjenning av nye lånebetingelser i KLP Banken

Avtalen med KLP Banken fra 2021 vedrørende lån

Behandling:

Styret diskuterte saken, og sluttet seg til administrasjonens anbefaling.

Vedtak:

1. Styret godkjenner at lån 8317 57 88525 videreføres i KLP Banken til følgende betingelser: 3 mnd Nibor-tilknyttet rente med flytende margin, dvs for tiden 55 basispunkter.
-

Dokumentet er signert digitalt av:

- KIRSTI MENGSHOEL, 03.05.2024
- JARLE KRISTIAN TANGEN, 03.05.2024
- NINA HAUG UTKILEN, 03.05.2024
- KJELL MAGNE BROBAKKEN, 04.05.2024
- STEINAR HAGELUND, 03.05.2024
- FRØYDIS ELISABETH SUND, 03.05.2024
- MARIANNE JENSEN LE FÈVRE, 07.05.2024

2

Forseglet av

Posten Norge

24/20: Hvordan løses nitrogenrensing ved andre rensesanlegg?

Hias har startet et skisseprosjekt for å anskueliggjøre hvordan nitrogenrensing kan utføres på en mest mulig økonomisk og bærekraftig måte når kravet om nitrogenrensing av avløpsvannet fra Hamar tettbebyggelse trer i kraft fra 2026. I denne saken får styret en orientering om hvordan andre rensesanlegg har løst nitrogenrensekravet.

Behandling:

Styret fikk en presentasjon av ulike metoder for nitrogenrensing. VEAS, som er Norges største avløpsrensanlegg og renser avløp fra over 800 000 innbyggere i Oslo, Asker, Bærum og Nesodden og Bekkelaget rensesanlegg, som renser avløp fra 500 000 personer i Oslo, har valgt to helt forskjellige løsninger. Styret fikk også presentert MMBR, som er teknologivalget ved fire andre anlegg.

Vedtak:

1. Styret tar informasjonen om hvordan andre rensesanlegg har løst nitrogenrensekravet til orientering.

24/21: Driftsorienteringer

Styret får muntlig orientering i møtet.

Behandling:

Styret fikk orientering om disse sakene:

- Heggvin: vann til Tofsrud og Vensli
- Heggvin: avløp Grubhol - Sagenga
- Observasjoner når det gjelder ledningsnett og Sagenga
- Ledningslekkasje avløp i Ottestad i mars/april 2024
- Resultater fra kartlegging av påslipp

Vedtak:

1. Styret tar saken til orientering.

24/22: Oppfølging av styrevedtak etter forrige møte

Listen for oppfølging av styrevedtak gjennomgås i hvert styremøte. Listen blir kontinuerlig vedlikeholdt med aktuelle saker til oppfølging.

Behandling:

Listen for oppfølging av styrevedtak ligger tilgjengelig på Teams.

Vedtak:

1. Styret tar gjennomgang av listen for oppfølging av styrevedtak til orientering.
-

24/23: Evaluering av møtet

Runde rundt bordet om gjennomføring av og forberedelse til møtet.

Behandling:

Styremedlemmene var enige om at styremøtet og strategisamlingen hadde vært nyttig og interessant. Strategidiskusjonene var gode, og det videre arbeidet med strategi blir viktig fremover.

Vedtak:

Dokumentet er signert digitalt av:

4

- KIRSTI MENGSHOEL, 03.05.2024
- JARLE KRISTIAN TANGEN, 03.05.2024
- NINA HAUG UTKILEN, 03.05.2024
- KJELL MAGNE BROBAKKEN, 04.05.2024
- STEINAR HAGELUND, 03.05.2024
- FRØYDIS ELISABETH SUND, 03.05.2024
- MARIANNE JENSEN LE FÈVRE, 07.05.2024

Forseglet av

Posten Norge

2024/25

08.05, 20 min

2024/25 - Presentasjon av nye (og gamle) styremedlemmer

Knut Holen

| Orientering

Vedlegg

[Presentasjon av nye \(og gamle\) styremedlemmer \(322909\).pdf](#)

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Knut Holen		24/98

Kode	Tittel	Saksnummer	Møtedato
STYRETH IAS	Styret Hias IKS		11.06.2024

Presentasjon av nye (og gamle) styremedlemmer

I representantskapsmøtet 25.04.2024 ble det valgt nye eieroppnevnte medlemmer til styret for den neste toårsperioden. Samme dag ble det også gjennomført valg på nye ansattvalgte medlemmer. Etter disse valgene er det to nye i styret. For at alle skal bli bedre kjent med hverandre, legges det opp til en presentasjonsrunde i møtet.

ADMINISTRASJONENS INNSTILLING:

1. Saken presenteres uten en innstilling fra administrasjonen.

Hamar, 05.06.2024

Knut Holen
Adm.dir

ADMINISTRASJONENS VURDERINGER

I tillegg til en generell presentasjon av hver enkelt, er det ønskelig at alle sier noe om;

- Hva tar du med inn i styrerommet?

- Hva er du opptatt av?

FAKTA

Etter valgene består styret av;

Styrets leder:

Kjell Magne Brobakken

Nestleder:

Kirsti Mengshoel

Styremedlemmer:

Jarle Kristian Tangen

Kristine Kvam

Nina Haug Utkilen

Steinar Hagelund

Katrine Marsteng Jansen

Varamedlemmer

Anne Grethe Tangnæs

Elin Løken

PRO OG KONTRA

Ikke vurdert.

ALTERNATIVER TIL INNSTILLINGEN

Ikke vurdert.

RISIKO

Ikke vurdert.

IKT-SIKKERHET

Ingen

KONSEKVENSER FOR BEMANNING

Ingen

2024/26 - Tertialrapport 1 evt. med revidert budsjett

Marianne Le Fèvre

| Beslutning

Vedlegg

[Tertialrapport 1. tertial med prognose og revidert investeringsbudsjett \(32~.pdf](#)

[Tertialrapport 1. tertial 2024 \(L\)\(322907\).pdf](#)

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Amund Bækkevold	FAG-125	24/93

Kode	Tittel	Saksnummer	Møtedato
STYRETH IAS	Styret Hias IKS		11.06.2024

Tertialrapport 1. tertial med prognose og revidert investeringsbudsjett

Administrasjonen utarbeider statusrapporter hvert tertial. Vedlagt finner dere rapporten for første tertial 2024.

ADMINISTRASJONENS INNSTILLING:

1. Styret tar tertialrapport for 1. tertial 2024 til orientering.
2. Styret anbefaler at fremlagt prognose for investeringsbudsjett for 2024 godkjennes som et revidert budsjett for 2024. Revidert investeringsbudsjett for 2024 legges til grunn for arbeidet med økonomiplan 2025-2028.
3. Styret ber om at saken fremlegges for representantskapet til orientering og vedtak om revidert investeringsbudsjett.

Hamar, 31.05.2024

Knut Holen
Adm.dir

Trykte vedlegg:

Tertialrapport 1. tertial 2024

ADMINISTRASJONENS VURDERINGER

Tertialrapporten for 1. tertial er en oppsummering av resultatet pr. 1. tertial på overordnet nivå, og med en statusoppdatering for de enkelte selvkostområdene.

For drift er presenteres resultatene for 1. tertial og det er utarbeidet en oppdatert prognose ut 2024.

I forbindelse med tertialrapporten har administrasjonen hatt en full gjennomgang av investeringene. Denne oppdateringen er en viktig forutsetning for budsjett for 2025 og økonomiplanen fram til 2028. Administrasjonen anbefaler derfor at fremlagt prognose for investeringsbudsjett for 2024 godkjennes som et revidert budsjett for 2024, og dermed legges til grunn for arbeidet med budsjett og økonomiplan.

Det henvises for øvrig til rapporten for kommentarer

FAKTA

Aktuelle forhold er kommentert i tertialrapporten

PRO OG KONTRA

Aktuelle forhold er kommentert i tertialrapporten

ALTERNATIVER TIL INNSTILLINGEN

Ingen alternative innstillinger

RISIKO

Ikke vurdert ut over de forhold som er beskrevet i tertialrapporten

IKT-SIKKERHET

Ikke vurdert ut over de forhold som er beskrevet i tertialrapporten

KONSEKVENSER FOR BEMANNING

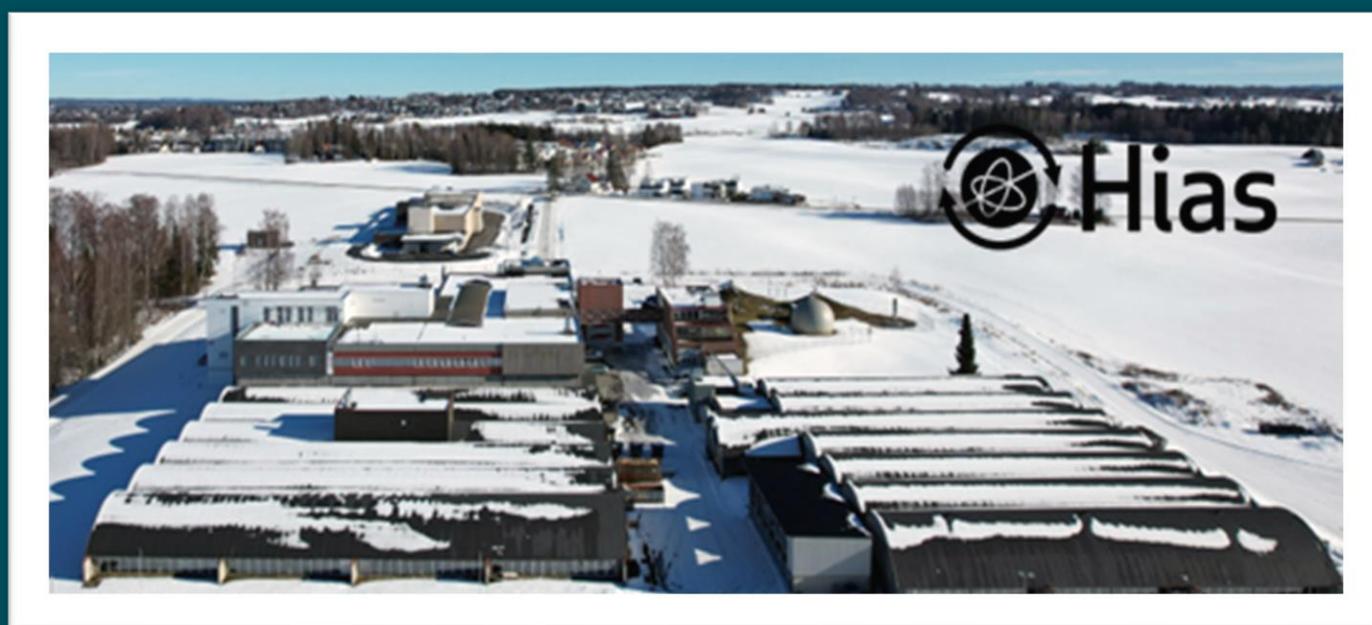
Ingen

50 år

1974-2024

2024

Tertialrapport 1. tertial

Innhold

Innledning	3
Hovedtall økonomi	4
Vann.....	14
Avløp	18

Innledning

Nøkkeltall 2024

* Budsjett 2024

** Mål

***Sammenlignet mot fjoråret

Hovedtall økonomi

Budsjett 2024 refererer til det vedtatte budsjettet, henholdsvis for drift og investeringer. Prognosen er utarbeidet i forbindelse med rapporten for 1. tertial. Årsprognosen for investeringer fremlegges som forslag til revidert budsjett for 2024 og legges videre inn som forutsetning i økonomiplanen for 2025–2028.

Resultat Hias total

(Alle tall i tabeller vises i 1000 kr)

Tall i 1000 kr	Regnskap	Budsjett	Avvik	Årsbudsjett	Årsprognose
	jan-apr 2024	jan-apr 2024	vs. bud. 2024	2024	pr 1. tert. 2024
Sum driftsinntekt	81 282	78 898	2 383	238 087	237 344
Lønns- og personalkostnad	20 963	23 420	2 458	66 062	63 528
Avskrivninger	18 621	19 286	665	57 857	61 949
Andre driftskostnader	18 572	19 338	766	48 552	46 806
*Driftskostnader belastet investeringer	-3 470	-4 751	-1 281	-13 000	-10 403
<i>Sum driftskostnad</i>	54 685	57 292	2 607	159 471	161 881
Driftsresultat	26 597	21 606	4 991	78 615	75 463
Finansinntekter	956	582	374	1 747	2 700
Finanskostnader	19 154	19 268	114	57 421	57 772
<i>Sum finansinntekt/-kostnad</i>	-18 197	-18 685	488	-55 674	-55 072
RESULTAT	8 400	2 921	5 479	22 942	20 391

*Arbeid som ansatte i Plan og prosjekt utfører på investeringsprosjekter belastes den respektive investering med en beregnet timepris pr ansatt (selvkostpris). Timeinntektene føres som redusert driftskostnad i resultatregnskapet.

Driftsinntekter

Driftsinntekter endte 2,4 mill. kr over budsjett pr. 1. tertial. Årsaken er mer produsert vann som følge av frosttapping og lekkasjer i kommunene og økte avløpsmengder som følge av snøsmelting og nedbør.

Ved utarbeidelsen av budsjettet for 2024 i økonomiplanen for 2024–2027 ble det tatt høyde for at Hias ville få en økning i omsetning i forbindelse med arbeid knyttet til Heggvin Næringspark. I henhold til bindende forhåndsuttalelse fra

Skatteetaten ble det konkludert med at dette er å anse som anleggsbidrag uten merverdiavgift. Derfor er vederlagene fra Green Mountain ikke å anse som omsetning, men en reduksjon av kostnader. Dette medfører avvik i sum driftsinntekter, lønns- og personalkostnader, og andre driftskostnader opp mot det vedtatte budsjettet for 2024.

Fordeling anleggsbidrag GM pr 1. tertial	
Fakturert GM	1,7 mill kr
Lønnskostnader	-1,2 mill kr
Andre driftskostnader	-0,5 mill kr

Avgitt prognose pr. 1. tertial er justert ned i forhold til budsjett og tar høyde for både nedjustert inntekt fra Green Mountain og økte inntekter i form av mottatt erstatning fra BaneNor for drifts og vedlikeholdskostnader ved Tokstad i 2024, samt økte inntekter fra eksternt timesalg.

Driftskostnader

Lønns- og personalkostnader

Lønns- og personalkostnader endte 2,5 mill. kr under budsjett pr. 1. tertial. Årsaken er mottatt dekningsbidrag knyttet til Heggvin Næringspark, at årets lønnsoppgjør ikke er gjennomført og etterbetalt ennå, tillegg til refunderte sykepenger.

Avgitt prognose pr. 1. tertial er samlet justert ned i forhold til budsjett med bakgrunn i mottak av dekningsbidrag og refunderte sykepenger. Prognosen tar samtidig høyde for en midlertidig ansatt fra september og kostnader til Hias' jubileumsfeiring.

Avskrivninger

Avskrivninger endte 0,7 mill. kr under revidert budsjett pr. 1. tertial, og skyldes forskyvinger i ferdigstillelse av investeringer.

Avgitt prognose pr. 1. tertial er justert opp i forhold til budsjett som følge av nedskrivning av gassoppgraderingsanlegget. Dette lå inne i det reviderte budsjettet for 2023, men har som tidligere varslet blitt utsatt til 2024.

Andre driftskostnader*Spesifikasjon av andre driftskostnader*

	Regnskap jan-apr 2024	Budsjett jan-apr 2024	Avvik vs bud. 2024	Årsbudsjett 2024	Årsprognose pr 1. tert. 2024
Tall i 1000 kr					
Materialer og behandlingskostnader	322	77	-246	230	230
Frakt og transport	624	633	10	1 900	1 900
Lokaler og områder inkl. energikostnader	5 194	7 219	2 026	17 034	11 461
Leie av maskiner, inventar ol	43	47	4	141	141
Kjøp av verktøy, inventar og driftsmaterialer	5 228	3 496	-1 732	10 488	12 736
Reparasjoner og vedlikehold	1 541	2 045	504	6 135	6 930
Fremmede tjenester	1 209	1 217	8	3 651	4 432
Kontorkostnad, telefon og porto	2 678	2 785	107	5 812	6 652
Transportmidler	394	358	-36	775	833
Reise, salg, kontingenter, forsikringer ol	1 868	1 460	-408	2 387	2 635
Reduserte kostnader anleggsbidrag	-530	-	530	-	-1 144
Sum andre driftskostnader	18 572	19 338	766	48 552	46 806

(Tall i 1000kr)

Tabellen viser at avviket knytter seg til flere poster med overforbruk og underforbruk. Strøm er en del av posten *Lokaler og områder inkl. energikostnader*. Kjemikalier er en del av *Kjøp av verktøy, inventar og driftsmaterialer*. Mottatt anleggsbidrag fra arbeid for Green Mountain ligger merket med *reduerte kostnader anleggsbidrag*.

Andre driftskostnader endte 0,8 mill. kr under budsjett pr. 1. tertial. Dette skyldes hovedsakelig lavere strømpris. Selve strømforbruket i kWh. var høyere enn budsjettet som følge av en kald start på året og en høyere vannproduksjon. I tillegg ble oppstarten av egenproduksjon av strøm med gassmotor utsatt fra januar til mars. Prisnedgangen på strøm oppveide dette, og medførte i stedet et økonomisk underforbruk på dette området. I tillegg medfører vedtak om at anleggsbidrag knyttet til arbeid for Green Mountain skal føres som fratrukk i driftskostnader til ytterligere underforbruk mot budsjett. I samme periode har pris og mengde kjemikalier vært langt over budsjett som følge av snøsmelting, nedbør og påslipp fra industri.

Avgitt prognose pr. 1. tertial er justert ned i forhold til budsjett som følge av overnevnte forhold. Prognosen tar samtidig høyde for økte kostnader til

driftskostnadsprosjekter innen nitrogenrensing, økte IKT-lisenser, økte reparasjonskostnader og reparasjon av ledninger.

Driftskostnader belastet investeringer

Det ble belastet mindre timekostnader på investeringer pr. 1. tertial i sammenlignet med budsjett. Avgitt prognose pr. 1. tertial er justert ned i forhold til budsjett med bakgrunn i forventning om mer medgått tid til driftskostnadsprosjekter.

Finans

Finansinntekter

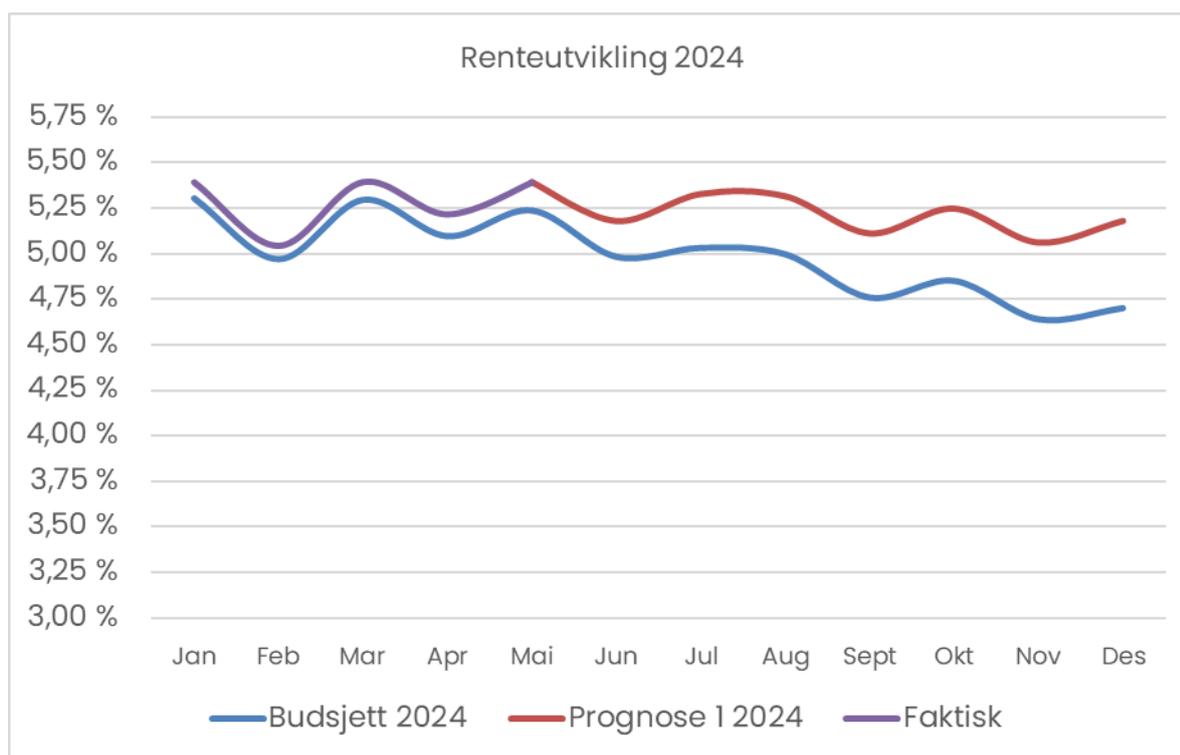
Bankinnskudd (Tall i tkr)	Innskudd pr 30/4-24	Gj. snittlig innskudd hittil 2024	Avkastn. hittil 2024	Avkastn. hittil 2024 i %	Avkastn. hittil 2024 - i p.a. rente
Totale bankinnskudd	71 898	68 072	938	1,39 %	4,56 %

(Tall i 1000kr)

Finansinntektene ligger i underkant av 0,4 mill. kr over budsjett. Dette skyldes i hovedsak høyere likviditetsbeholdning enn forventet ved inngangen til 2024. Innskuddsrenta forventes også å ligge noe høyere enn budsjettet, slik at forventet avkastning for året er justert opp med 1 mill. kr i 1. prognose.

Finanskostnader

Rentekostnadene ligger ca. på budsjett pr 1. tertial, til tross for en noe høyere rente enn i budsjett. Årsaken til dette er at vi ikke tok opp lån i 2023, og at vi ennå ikke har tatt opp lån i 2024. Styret godkjente låneopptak på 25,5 mill. kr i januar 2024, men avtalen med Hamar kommune er ennå ikke ferdigstilt. Vi har derfor bedt om at lånet ikke utbetales før overdragelsen er gjennomført.

Diagrammet viser økningen i rentenivået på månedsbasis sammenlignet mot tidligere budsjett.

I budsjett for 2024 var det lagt inn et behov for nye lån på til sammen 89 mill. kr. På grunn av bedre likviditet ved inngangen til 2024 og noe nedjustert investeringsprognose, ser det ut til at behovet for nye lån i 2024 er redusert. Det er i 1. prognose estimert et lånebehov på 50 mill. kr, dette er inklusive 25,5 mill. kr til overtagelse av ledningsnett fra kommunen som styret allerede har godkjent. På grunn av at lånerenta gjennomsnittlig ligger 0,25 prosentpoeng over det vi estimerte i budsjett for 2024, ser det ut til at rentekostnadene, til tross for lavere låneopptak, allikevel øker med 0,4 mill. kr i prognosen.

Resultat

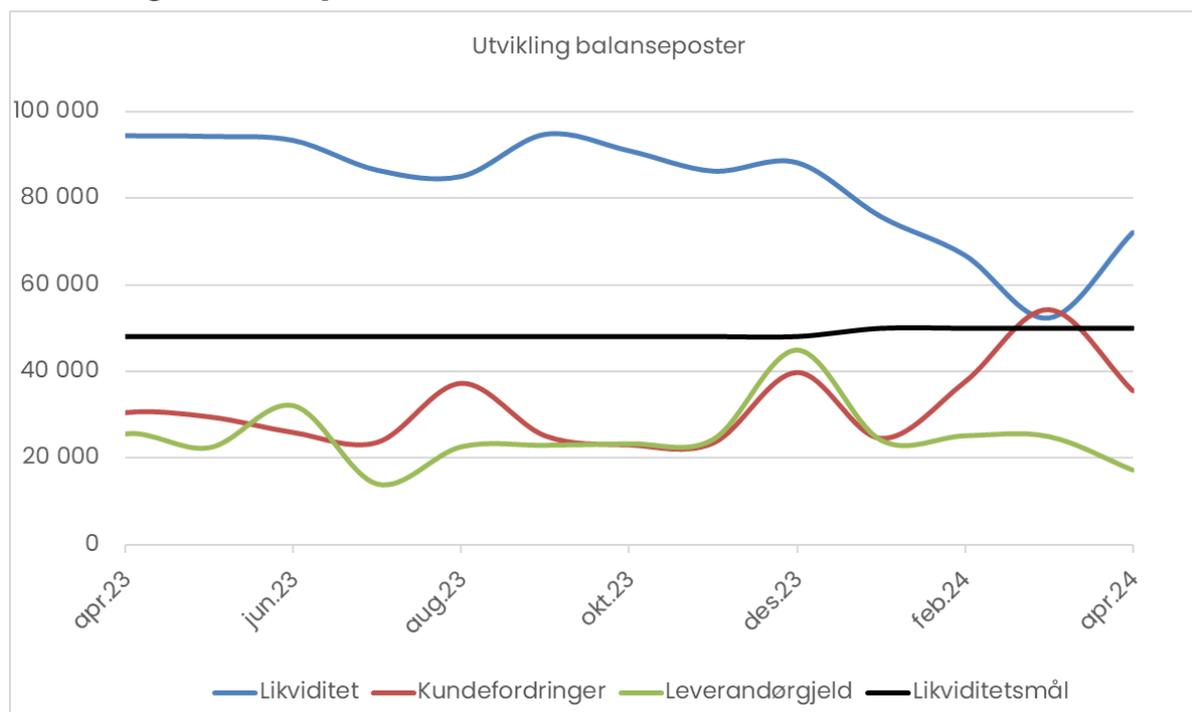
Oppsummert bidro mer inntekter, lavere lønns- og personalkostnader, lavere driftskostnader og bedre finansresultat til et resultat som er 5,5 mill. kr bedre enn budsjettet pr. 1. tertial.

Balanseoppstilling

Tall i 1000 kr	UB 31.04.2024	Bevegelse	IB 01.01.24
Bygninger og bygningsmessige anlegg	305 271	-2 332	307 603
Ledningsnett, grøfter o.l.	487 862	448	487 414
Utearealer/plasser o.l.	4 031	-28	4 059
Maskiner og anlegg	252 715	-5 716	258 431
Biler-, transport- og anleggsmidler	2 157	461	1 696
Utstyr og inventar	5 098	91	5 007
Verktøy og tekniske installasjoner	162 197	4 282	157 915
Edb-utstyr o.a kontormaskiner	5 373	-470	5 843
SUM VARIGE DRIFTSMIDLER	1 224 703	-3 265	1 227 968
Investeringer i aksjer og andeler	161	-	161
Obligasjoner	241	-8	249
Pensjonsmidler	3 244	-	3 244
SUM FINANSIELLE DRIFTSMIDLER	3 646	-8	3 654
SUM ANLEGGSMIDLER	1 228 349	-3 273	1 231 622
Kundefordringer	35 393	-3 846	39 239
Andre fordringer	1 104	-1 711	2 815
SUM FORDRINGER	36 497	-5 556	42 053
Bankinskudd, kontanter etc.	71 898	-16 161	88 059
SUM OMLØPSMIDLER	108 395	-21 717	130 112
SUM EIENDELER	1 336 745	-24 990	1 361 735

Tall i 1000 kr	UB 31.04.2024	Bevegelse	IB 01.01.24
Annen innskudd egenkapital	20 000	-	20 000
<i>SUM INNSKUTT EGEKAPITAL</i>	<i>20 000</i>	<i>-</i>	<i>20 000</i>
Annen egenkapital	149 366	-	149 366
Resultat hittil i år	8 400	8 400	-
<i>SUM OPPTJENT EGENKAPITAL</i>	<i>157 766</i>	<i>8 400</i>	<i>149 366</i>
SUM EGENKAPITAL	177 766	8 400	169 366
Pensjonsforpliktelser	3 465	-2 620	6 085
<i>SUM AVSETNING FOR FORPLIKTELSER</i>	<i>3 465</i>	<i>-2 620</i>	<i>6 085</i>
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 097 900	-12 394	1 110 294
<i>ANNEN LANGSIKTIG GJELD (KREDITTINSTITUSJONER)</i>	<i>1 097 900</i>	<i>-12 394</i>	<i>1 110 294</i>
Leverandørgjeld	17 303	-27 591	44 894
Skyldige offentlige avgifter	11 458	5 661	5 797
Annen kortsiktig gjeld	28 852	3 554	25 298
<i>SUM KORTSIKTIG GJELD</i>	<i>57 613</i>	<i>-18 376</i>	<i>75 989</i>
SUM FORPLIKTELSER OG GJELD	1 158 979	-33 390	1 192 369
GJELD OG EGENKAPITAL	1 336 745	-24 990	1 361 735

Utvikling balanseposter

Likviditeten ved inngangen til året var på 88 mill. kr. Årsaken til nedgangen på likviditeten i mars er at driftsavgiftene til kommunene for januar, totalt 23,3 mill. kr inkl. mva., ble fakturert sent i februar, med forfall i påsken i mars. Fakturaene ble derfor ikke betalt før i starten av april. Likviditetsmålet er satt til 2,5 * månedsomsetningen og ligger på rundt 50 mill. kr. Behov og størrelse på låneopptak vurderes opp mot likviditetsbeholdning og fremdrift på investeringene.

Investeringer

Hias totalt - tall i 1000 kr	Regnskap hittil 2024	Årsbudsjett	Årsprognose pr. 1. tertial
Adm	72	425	425
Avløp	6 893	49 434	41 247
Plan og prosjekt	608	-	789
VA felles	300	1 510	1 800
Vann	6 555	56 963	47 650
Totalsum	14 428	108 332	91 911

(Tall i 1000kr)

I prognosen for 2024 er alle investeringsprosjekter gjennomgått, både med hensyn til kostnader og fremdrift. Ubenyttede midler fra 2023, pålydende 20,7 mill. kr, er innarbeidet i prognosen. Totalt sett reduseres investeringene fra 108,3 mill. kr til 91,9 mill. kr for 2024. Endringen knytter seg hovedsakelig til forskyvinger i fremdrift. Detaljer knyttet til investeringene finnes under kapitlene Vann og Avløp.

Prognosen for 2024 legges videre til grunn for økonomiplan 2025–2028.

Organisasjon

Avdeling	Faktisk antall ansatte pr		Budsjett 2024 pr 31/12		1 Prognose 2024 pr 31/12	
	Ansatte	Årsverk	Ansatte	Årsverk	Ansatte	Årsverk
Faste:						
Drift	28	28	30	29,8	29	29
Plan og prosjekt	16	15,8	16	16	16	15,8
Administrative fellestjenester/ Stab	7	7	8	8	8	8
Totalt	51	50,84	54	53,8	53	52,84
Midlertidige:						
Vikarer	2	1,3	0	0	1	1
Trainee	1	1	1	1	0	0
Lærlinger	2	2	3	3	3	3
Totalt inkl. midlertidige	56	55,09	58	57,8	57,0	56,8

Bemanning

Ved utgangen av 1. tertial var det totalt tre færre faste ansatte enn i budsjettet for 2024. En lærling starter i fast stilling som mekaniker fra høsten. I budsjettet for 2024 lå det også inne en driftsoperatør avløp, som er tatt ut av prognosen.

Administrasjonssjef sluttet i sin stilling i august 2023. Stillingen ligger inne i budsjettet for 2024, og er opprettholdt i prognosen, men da som ansettelse av økonomisjef i løpet av høsten.

I prognosen er det lagt inn en midlertidig ansatt som ekstra resurs på avdelingen Plan og prosjekt til arbeid på driftskostnadsprosjekter på området Nitrogenrensing. Det kommer ingen ny trainee til høsten, derfor er denne justert ned til null.

Nærvær/sykefravær

Sykefravær	Pr. 30.04.24	Pr. 31.12.23	Pr. 30.04.23
Totalt sykefravær	3,3 %	3,8 %	4,2 %
Herav langtidsfravær (> 8 uker)	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Herav korttidsfravær (< 8 uker)	3,3 %	3,8 %	4,2 %
Herav egenmeldt fravær	1,6 %	2,4 %	2,7 %
Herav legemeldt fravær	1,7%	1,4 %	1,5 %

Akkumulert sykefravær ved utgangen av 1. tertial endte på 3,3 % i Hias, derav en nærvær-prosent på 96,7 %. Det er for tiden ingen langtidssykmeldte. Korttidsfraværet er under kontinuerlig oppfølging, og ulike tiltak blir vurdert etter behov.

Hias er godt fornøyd med nærværprosenten, og sammenlignet med bransjen og nasjonalt nivå har Hias fortsatt et lavt sykefravær.

HMS

I 1. tertial er det registrert tre avvik knyttet til HMS.

- En nestenulykke hvor det plutselig oppsto lekkasje i dampør fra dampkjelen.
- To avvik knyttet til kategorien «gass/eksplosjon», hvorav ett tilfelle av utslag på gassmåler, og ett avvik knyttet til eksoslekkasje i overgang dampkjele/Skorstein.

Det er ikke registrert noen avvik knyttet til HMS for eget personell i pågående investeringsprosjekter.

Medarbeiderundersøkelsen

I mars ble det gjennomført en arbeidsmiljøundersøkelse av psykososialt og organisatorisk arbeidsmiljø i Hias. Formålet med undersøkelsen er i tråd med arbeidsmiljølovens krav å kunne overvåke virksomhetens arbeidsmiljø, og iverksette nødvendige tiltak for forbedring. Tilsvarende undersøkelse ble gjennomført i 2017, 2019 og 2021. Svarprosenten var 86, noe som gir grunnlag for pålitelige resultater. Undersøkelsen viser gode resultater, både for selskapet som helhet og på avdelingsnivå. Resultatene i Hias ligger høyere enn benchmarkingstall for undersøkelsen. Vi ser en liten nedgang sammenliknet med resultatene i 2021, men årets resultater er på linje med resultatene i 2019. Resultatene av undersøkelsen er gjennomgått i ledergruppa, AMU og avdelingene. På enkelte områder vurderes det iverksetting av tiltak. Vi har satt en frist i juni for identifisering av eventuelle tiltak.

Vann

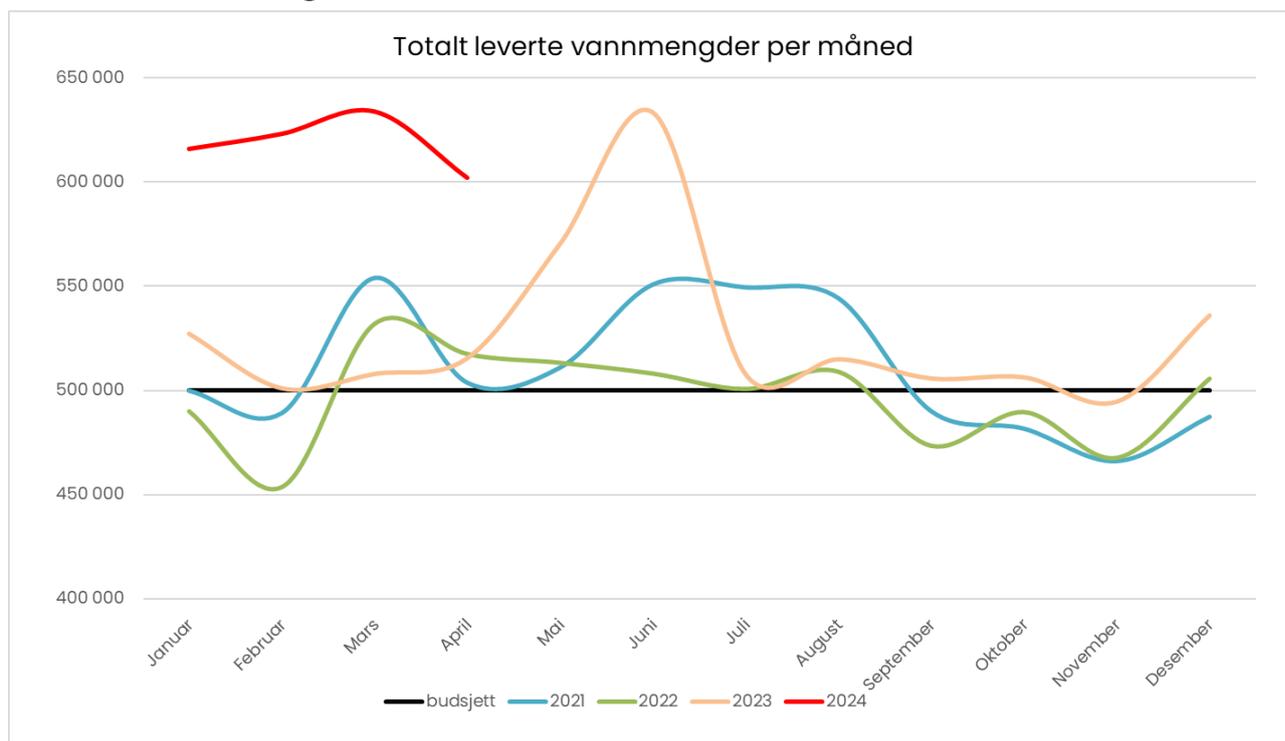
Utvikling i forhold til overordnede mål

I tabellen nedenfor er utvikling og relevante hendelser i 1. tertial kommentert i forhold til de overordnede målsetningene for selvkostområdet VANN slik disse er formulert i «Felles kommunedelplan for vann og avløp 2014 – 2023.»

Vurd.	Mål	Kommentarer 1. tertial
	Nok vann	Vannbehandlingsanleggene har produsert og levert vannmengden kommunene har hatt behov for i hele perioden. Det er produsert 24 % mer vann enn budsjettert så langt i 2024, og det letes ganske intenst etter lekkasjer i ledningsnettene i kommunene. Hias har ikke hatt ledningslekkasje i 1. tertial.
	Godt vann	Til tross for tidvis redusert råvannskvalitet, klarte det nye vannbehandlingsanlegget å produsere godt vann i hele perioden.

●	Sikkert vann	<p>I februar var det et tilfelle av 1. prøveavvik ved Vestbygda vannbehandlingsanlegg for Clostridium Perfringens på rentvann, men uten utslag på E-coli, Koliforme, eller Intestinale enterokokker. Oppfølgingsprøven var uten tegn til forurensing.</p> <p>Nytt dypvannsinntak er kommet på plass til 250 meters dyp ved Sandvika vannbehandlingsanlegg. Noe overraskende fikk vi fortsatt noe redusert råvannskvalitet i forbindelse med at Mjøsisen brøt opp, samtidig som det var mye vind og høy vannføring av smeltevann i elvene. Vannbehandlingsanlegget har ikke hatt problemer med å håndtere dette.</p> <p>Det er fortsatt mye læring omkring driften av Sandvika vannbehandlingsanlegg, og driften er fortsatt arbeidsintensiv.</p>
●	God beredskap	<p>Det har vært redusert beredskap på vannforsyning til Løten i store deler av 1. tertial som følge av at bygging og oppgradering av vannforsyningssystemene til Heggvin Næringspark har medført ensidig forsyning.</p> <p>Det ble gjennomført kort øvelse i «første-møtet» i 1. tertial.</p>
●	Klima/ Miljø Kunder	<p>Strømforbruket har vært ca. 10 % over budsjettert mengde KWh i 1. tertial, til tross for vesentlig større vannleveranser til kommunene.</p> <p>Strømproduksjonen fra solcelleanlegget utgjorde ca. 4 % av strømforbruket ved Sandvika vannbehandlingsanlegg i perioden.</p> <p>Det er ikke registrert kundehenvendelser i første tertial.</p>

Levert vannmengde

Pr. første tertial ligger produsert vannmengde 24 % over budsjett. Dette ser ut til å være forårsaket både av frosttapping og lekkasjer i kommunene.

Investeringer

Prosjektområde	Regnskap hittil 2024	Årsbudsjett	Årsprognose pr. 1. tertial
Etablering av fibersamband	74	100	900
Hamar nord - Frøbergsberget	-338	-	-338
Midtstranda - Hubred	629	15 390	5 200
Nytt Hias VBA	1 288	-	2 294
Sanering rehabilitering	2 695	10 158	8 787
Trykksoner	-	1 716	200
Utestasjoner	1 350	3 281	2 930
Heggvin Næringspark	-	25 544	25 544
Øvrig	858	775	2 133
Totalsum	6 555	56 963	47 650

(Tall i 1000kr. SP=skisseprosjekt, FP=forprosjekt og DP=detaljprosjekt)

I forhold til budsjett 2024 er prognosen pr. 1.tertial for området Vann redusert med 9,3 mill. kr. Estimert underforbruk er i all hovedsak drevet av forsinkelser i prosjektet "Ledning Ridabu-Hubred Etappe 2".

Etablering av fibersamband

Avvik på 0,8 mill. kr i forhold til budsjett skyldes forsinkelse i prosjektet grunnet koordinering med Hamar kommunes etablering av lysløype i Furuberget. Videre er ikke sammenkobling ved Vien-krysset utført. Grunnet den fastlåste situasjonen mellom Nye Veier, Statsforvalteren og grunneieren er det usikkert når denne sammenkoblingen kan gjennomføres.

Hamar nord - Frøbergsberget

Avvik på 0,3 mill. kr i forhold til budsjett skyldes innbetaling fra Hamar kommune i 2024 for prosjekt Jessnesvegen.

Midtstranda - Hubred

Prognosen for prosjektområdet er redusert med 10,2 mill. kr i forhold til budsjett fordi gjennomføringen av prosjektet «Ledning Ridabu-Hubred Etappe 2» er forsinket. Bakgrunnen for forsinkelsen er at prosjektet ble tett knyttet til rehabiliteringen mot Heggvin næringspark og prosjekteringen av vannforsyningen dit. Videre måtte det settes av mere tid til arkeologiske utgravinger. 10,2 mill. kr er derfor overført fra 2024 til 2025. Videre er kostnaden for prosjektet totalt sett oppjustert 4,6 mill. kr. Dette skyldes endring av trasé for vannledning i området Kongsvegen.

Nytt Hias VBA

Avslutning av prosjektområdet er forsinket på grunn av tidligere beskrevne utfordringer med sjøledningsentreprisen. Det ble derfor overført 2,3 mill. kr fra 2023 til 2024 for å ta høyde for ferdigstillelse av prosjektet. Totalt for prosjektområdet viser tallene en besparelse på 10,5 mill. kr mot forrige økonomiplan.

Prosjektet Solceller på Sandvika vannbehandlingsanlegg, er ferdigstilt med en besparelse på 0,1 mill. kr i forhold til budsjett.

Sanering rehabilitering - Vann

E6-Arneberg er p.t. eneste aktive prosjekt i dette prosjektområdet. Årsaken til redusert prognose i 2024 er at Hias kom lenger i prosjektet i 2023 enn forutsatt i

budsjettet. Prognosen for prosjektet totalt sett ser ut til å lande 0,9 mill. kr over budsjett fra forrige økonomiplan. Kostnadene i prosjektet ble økt høsten 2023, etter innkomne tilbud, og må sees som en justering i tråd med markedet.

Trykksoner

Prosjektet «Etablering Trykksoner fase 3» er forsinket, og dette er årsaken til avviket på 1,5 mill. kr mellom budsjettet og prognose for 2024. Forsinkelsen skyldes omprioritering av interne ressurser til arbeidet med Heggvin Næringspark. Midlene er overført fra 2023 til 2024. Planleggingen av delingen av trykksonen vil starte til høsten, men utførelse og ombygging av kummer vil bli gjennomført til neste år. Prognosen er på hovedplannivå, og det er knyttet stor usikkerhet til denne.

Utestasjoner

Pågående arbeid i prosjektområdet er knyttet til utbyggingen av Heggvin næringsområde, og omhandler ombygging og oppdimensjonering av Hias' pumpestasjoner Tofsrud, Vensl, Lgeråa og Hubred. Prosjektet er noe oppjustert for å ta høyde for etterarbeider med asfaltering av tilkomstvei på Hubred.

Heggvin Næringspark

Investeringsbeløpet på 25,5 mill. kr er knyttet til planlagt overtakelse av vannledningsnett tilknyttet Heggvin fra Hamar kommune.

Avløp

Utvikling i forhold til overordnede mål

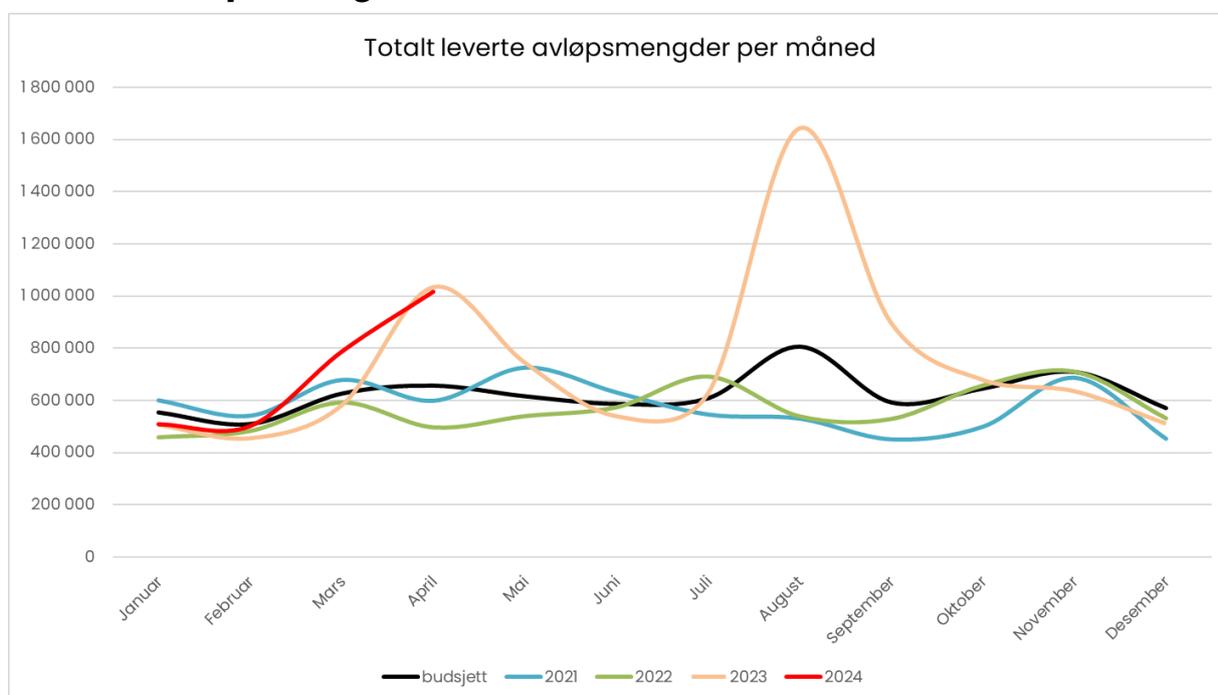
I tabellen nedenfor er utvikling og relevante hendelser i 1. tertial kommentert i forhold til de overordnede målsetningene for selvkostområdet AVLØP slik disse er formulert i «Felles kommunedelplan for vann og avløp 2014 – 2023.»

Vurd.	Mål	Kommentarer 1. tertial
●	Kapasitet og funksjonsevne	Akkumulert avløpsmengde pr. 1. tertial 2024 endte 20 % over budsjett. Avviket har i hovedsak oppstått i forbindelse med langvarig snøsmelting og nedbør i mars og april.

		<p>Den sporadiske ledningslekkasjen på trykkledningen fra Hjellum pumpe-stasjon ved Svartelva, som ble oppdaget i 2023, er reparert i april 2024.</p> <p>Hias ble kontaktet av Stange kommune i midten av april om at en gårdbruker observerte og luktet kloakk fra et jorde i Ottestad. Det viste seg at dette var en større og uoppdaget ledningslekkasje som sannsynligvis hadde pågått i 24 dager. Ledningen, som leder avløp fra Stange sentrum, ble reparert og satt tilbake på drift. Lekkasjen er sannsynligvis oppstått i forbindelse med gravearbeid.</p> <p>I første tertial ble det registrert tre overløp på avløpsnettet, hvorav det ene var i forbindelse med ledningslekkasjen i Ottestad. Akkumulert overløpsprosent på avløpsnettet ligger på 0,43 % av totalmengden. Samlet sett utgjør dette et estimert utslipp på ca. 12 000 m³ og tap av 120 kg fosfor.</p> <p>Det har tidvis fortsatt vært behov for mye fellingskjemikalier som følge av forbigang av biologisk rensetrinn i forbindelse med store vannmengder og stor organisk belastning og høy pH på avløp fra industrien.</p>
	<p>Sikkerhet og beredskap</p>	<p>Beredskapen for renseanlegget er totalt sett tilfredsstillende ettersom fellingskjemikalier kan tilsettes for å kompensere når hydraulisk eller organisk belastning i biotrinnet overstiger kapasiteten.</p>

	<p>Ressursutnyttelse og klimapåvirkning</p>	<p>I første tertial har strømforbruket for Avløp vært ca. 10 % over budsjettet forbruk. Dette skyldes hovedsakelig en kald start på året.</p> <p>Manglende strømproduksjon de to første månedene og overforbruk i starten av 2024 gjør at det pr. 1. tertial er kjøpt 37 % mer strøm enn budsjettet til avløpsområdet.</p> <p>Større enn ønskelig forbruk av fellingskjemikalier og faking av biogass har medført høyere klimautslipp fra renseanleggets drift enn planlagt.</p>
<p>Kunder</p>		<p>Struvittanlegget har produsert ca. 17 600 kg Struvitt i 1. tertial.</p> <p>Hias har ikke registrert kundehenvendelser om lukt i 1. tertial.</p>

Mottatt avløpsmengde

Pr. 1. tertial ligger avløpsmengden 20 % over budsjettet mengde.

Investeringer

Prosjektområde	Regnskap hittil 2024	Årsbudsjett	Årsprognose pr. 1. tertial
Gjødsselfabrikken - Investering	4 979	14 399	16 230
Gjødsselfabrikken - Nitrogenrensing	171	13 150	2 300
Gjødsselfabrikken - Utvikling	-	-	200
Ledningsnett	250	8 698	5 705
Pumpestasjoner	407	330	1 500
Heggvin Næringspark	-	9 757	9 757
Øvrig	1 087	3 100	5 555
Totalsum	6 893	49 434	41 247

(Tall i 1000kr. SP=skisseprosjekt, FP=forprosjekt og DP=detaljprosjekt)

Prognosen for Avløp viser en nedgang på 8,2 mill. kr i forhold til budsjett 2024. Nedgangen er i hovedsak drevet av utsettelse i prosjektområdet Nitrogenrensing. Investeringer innenfor ledningsnett avløp er også trukket ned, mens det er en økning i øvrige investeringer på renseanlegget og vedlikeholdsinvesteringer i driften.

Gjødsselfabrikken – investering

Differansen mellom budsjett og prognose på 1,8 mill. kr skyldes mindre endringer i prosjektporteføljen, hvor det er besluttet å gjennomføre to mindre ENØK-tiltak rettet mot utnyttelse av spillvarme fra gassmotoren. Disse vil bidra til økt struvittproduksjon og optimalisering av varmekretsen på renseanlegget. Det ligger videre en skjult besparelse i prognosen for 2024 på 0,9 mill. kr i form av et tilskudd til solcelleprosjektet som Hias får tilbakebetalt fra ENOVA ved årsslutt.

Gjødsselfabrikken – Nitrogenrensing

I arbeidet med planen for nitrogenrensing ved Hias' renseanlegg er fremdriften noe revidert, og de større investeringene i prosjektet «DP Rehabilitering Linje 6» er skjøvet fra 2024 til 2025. Utsettelsen er gjort både av ressursmessige hensyn, samt for å minimalisere perioden hvor linje 6 er ute av drift. Dette er hovedgrunnen til redusert prognose på 10,8 mill. kr for prosjektområdet. Forsinkelsen på dette delprosjektet vil ikke ha innvirkning på overordnet fremdrift i investeringsprogrammet.

Ledningsnett - avløp

For prosjektområdet totalt er prognosen redusert med 3 mill. kr i 2024 i forhold til budsjett. Hovedgrunnen til underforbruket skyldes at prosjektene, "IC-Dovrebanen" (-2,1 mill. kr) og "Sanering Rudshøgda-Dropptank" (-2,6 mill. kr), er ytterligere forsinket. Videre har det i tillegg kommet to nye prosjekter i 2024, som en konsekvens av utbyggingen av Heggvin Næringspark. Disse bidrar med en økning i investeringene på 0,8 mill. kr i prognosen.

Pumpestasjoner

Prosjektområdet er planlagt med et overforbruk på 1,2 mill. kr i 2024. Hovedårsaken til overforbruket er økte uforutsette kostnader i Tokstad-prosjektet. Det har vist seg nødvendig å ettermontere avfukting i tunellen mellom byggene og å etablere nytt infiltrasjonssystem grunnet uforutsette frostproblemer.

Heggvin Næringspark

Investeringsbeløpet er knyttet til planlagt overtakelse av avløpsnett tilknyttet Heggvin fra Hamar kommune.

2024/27 - Forutsetninger for Budsjett 2025 og
Økonomiplan 2025-2028

Marianne Le Fèvre

| Beslutning

Vedlegg

[Forutsetninger for økonomiplan 2025-2028 \(L\)\(322914\).pdf](#)

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Marianne le Fèvre	FAG-121	24/87

Forutsetninger for økonomiplan 2025-2028

I denne saken får styret en orientering om endringer i rammebetingelser og forutsetninger som administrasjonen vil legge til grunn for arbeidet med økonomiplan og budsjett 2025-2028. Styret vil få økonomiplan og budsjett 2025-2028 til behandling i sitt møte 20.08.2024.

ADMINISTRASJONENS INNSTILLING:

1. Styret tar administrasjonens gjennomgang av forutsetninger for økonomiplan og budsjett 2025-2028 til orientering.
2. Styret ber om at saken også fremlegges for representantskapet til orientering i sitt møte 13. juni.

Ottestad, 04.06.2024

Knut Holen
Adm.dir

ADMINISTRASJONENS VURDERINGER

Budsjettet for 2025 og økonomiplanen fram til 2028 bygger på forrige plan. Vesentlige forhold inn i ny plan er;

- Effekten av det varslede kravet om nitrogenrensing vil øke investeringsbehovet mot slutten av planperioden.
- Forslag til ny gjødselvarer- og gjødselbruksforskrift kan øke kostnader til mellomlagring og spredning av avløps slam. Disse forskriftene er fremdeles på høring og økonomiske konsekvenser er ikke tatt inn i økonomiplanen.
- Revideringen av EU Avløpsdirektiv medfører fortsatt usikkerhet omkring omfanget av nitrogenrensing og krav om rensing av medisinerester. Endelig vedtak i EU skal etter planen skje i løpet av høsten, og deretter vil kravene måtte implementeres i Norsk rett. Hias må påregne at kravene deretter blir implementert i vår utslippstillatelse i forbindelse med revisjon i 2026.
- Arbeidet med ny kommunedelplan er pågående og ny plan er forventet klar fra 2025. Hovedmålene fra forrige kommunedelplan videreføres derfor inn økonomiplanen.

Administrasjonen anbefaler å legge til grunn Norges Banks anslag for makroøkonomiske størrelser for økonomiplan og budsjett 2025-2028.

Det er ikke lagt opp til noen prinsippendring for føring av ledningsfornyelse¹ i kommende økonomiplan. Eierkommunene beslutter prinsippene vi bruker via godkjenning av driftsbudsjettet og en eventuell endring må planlegges i god tid før den kan iverksettes. Videre er det viktig å samtidig overholde generasjonsprinsippet om at brukerne av dagens tjenester betaler det som dagens tjenester koster.

FAKTA

Administrasjonen er i gang med arbeidet med økonomiplan og budsjett 2025-2028 og har gått gjennom hvilke rammer og forutsetninger som skal ligge til grunn for perioden. I budsjettet for 2025 legges til grunn fremlagt forslag til revidert budsjett for 1. tertial 2024 for investeringer i 2024. Alle tall i økonomiplanperioden vil være budsjettet i 2025 kroner, det vil si at det ikke er tatt høyde for generell pris og lønnsvekst fra 2026 og utover.

¹ I dag føres ledningsfornyelse som en investering, mens det i hht regnskapsloven er en driftskostnad.

Generelle forutsetninger	Faktisk 2023	Budsjett 2024	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028	Kommentar
Styrringsrente NB	3,50	4,10	4,40	3,90	3,30	2,90	2,90	Norges Banks anslag ref. pengepol. rapp. 1/24
3 mnd Nibor	4,16	4,35	4,65	4,20	3,79	3,58	3,49	Kommunalbankens anslag pr 31.05.24
Lånerente	4,49	4,99	5,24	4,84	4,39	4,14	4,04	Lånerente fastsatt 31.05.2024 basert på simuleringer ved bruk av Kommunalbankens verktøy på eksisterende lån.
Selvkostrente	4,30	4,27	4,54	4,42	4,30	4,26	4,25	Kommunalbankens anslag pr 31.05.24
Finansavkastning	3,79	3,99	4,55	4,10	3,69	3,48	3,39	Betingelser i bank ligger i snitt noe under 3 mnd Nibor, forutsetter 10 punkter under i økonomiplanperioden.
Lønnsvekst	5,20	4,40	4,90	4,30				lhht. pengepol.rapp. 1/24. I øk.plan budsjetterer vi i 2025-kr for hele perioden 2025-2028
Prisvekst	5,50	3,30	3,80	2,70				lhht. pengepol.rapp. 1/24. I øk.plan budsjetterer vi i 2025-kr for hele perioden 2025-2028

Tall i %

2024 = 2024 kr

2025 og utover = 2025 kr

Investeringer	2024	2025	2026	2027	2028	Kommentar
Myndighetspålagte	2 300	24 994	37 978	1 027	66 027	Prosjekter knyttet til endringer i myndighetskrav. For Hias er dette i all hovedsak knyttet til nytt krav om nitrogenrensing
Regional Utvikling	59 463	33 637	48 409	67 492	73 870	Prosjekter knyttet til større statlige infrastrukturtiltak (BaneNOR) og initiativer fra eierkommunene (Heggvin, Mjøsfronten, Sørlil/Tangen, ...)
Vedlikehold (av infrastruktur)	22 324	25 663	11 172	4 410	46 931	Prosjekter knyttet til vedlikehold og oppgradering av eksisterende infrastruktur. (NB! Det er ikke alltid et klart skille mellom det vi har kategorisert som vedlikehold og regional utvikling.
Lønnsomme prosjekter	7 824	9 481	8 062	5 234	-	Prosjekter med positiv nåverdi og som typisk går i null i løpet av 3 til 5 år (i stor grad ENØK-tiltak).
Totalt	91 911	93 775	105 620	78 163	186 828	
Økonomiplan 2024-2027	108 632	67 585	78 491	61 878		
Endring fra Økonomiplan 2024-2027	-16 721	26 189	27 129	16 285		Se tertialrapport for detaljer
Lånesaldo	1 153 140	1 133 911	1 119 750	1 093 738	1 239 566	Avdragstid forutsettes lik avskrivningstid i henhold til forskrift om lån og lånevilkår mv for interkommunale selskaper.
Låneramme	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 300 000	Lånebehov hvert enkelt år tas inn som en del av vurderingen av totallikviditeten i forbindelse med utarbeidelsen av økonomiplanen for 2025-2028.

Tall i hele 1000

Mengder, selvkost og priser	2024	2025	2026	2027	2028	Kommentar
Vann						
Vann (m ³)	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000	
Selvkost fond 31.12 (1000kr)	-14 901	-9 833	-4 257	-7 288	-10 783	Tallene viser selvkost ihht økonomiplan for 2024-2027 med oppdaterte rentesatser. Vi forutsetter 100% inndekning av selvkost i løpet av økonomiplanperioden.
Pris pr m ³ (kr)	15,60	16,02	16,02	15,86	15,86	Forutsetter ingen prisøkning ut over ordinær prisvekst.
Prisøkning utover generell prisvekst i %	10,0 %	0,0 %	0,0 %	-0,1 %	0,0 %	
Avløp						
Avløp (m ³)	7 500 000	7 500 000	7 500 000	7 500 000	7 500 000	
Selvkost fond 31.12 (1000kr)	4 426	18 818	34 089	42 993	49 289	Tallene viser selvkost ihht økonomiplan for 2024-2027 med oppdaterte rentesatser og vi viderefører at det bygges opp fond til investeringene på nitrogenrensing.
Pris pr m ³ (kr)	17,11	17,57	17,57	17,57	17,57	Forutsetter ingen prisøkning ut over ordinær prisvekst.
Prisøkning utover generell prisvekst i %	3,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	

Bemanning	2024	2025	2026	2027	2028	Kommentar
Faste:	Ansatte/årsverk	Ansatte/årsverk	Ansatte/årsverk	Ansatte/årsverk	Ansatte/årsverk	Vedtatte prinsipper for bemanning er lagt til grunn i økonomiplanperioden.
Drift	29/29	29/29	29/29	29/29	29/29	
Plan og prosjekt	16/15,8	16/16	16/16	16/16	16/16	
Administrative fellestjenester/ Stab	8/8	8/8	8/8	8/8	8/8	
Totalt	53/52,8	53/53	53/53	53/53	53/53	Ingen endringer på fast ansatte
Midlertidige:						
Vikarer	1/1	1/1	0/0	0/0	0/0	Behov for ekstra ressurs i forbindelse med prosjekt nitrogrnfferning.
Trainee	1/1	2/2	2/2	1/1	1/1	Målet er å ha et årsverk i trainee ordning hvert år.
Læringer	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	Målet er å ha læringer på Automasjon, industrimekanikk og kjemi og prosessfag hvert år.
Totalt inkl. midlertidige	58/57,8	58/58	57/57	57/57	57/57	

Økonomiplanen er utarbeidet på basis av eksisterende organisering og ansvarsfordeling. Det er ikke tatt høyde for konsekvenser av eventuelle endrede ansvarsforhold mellom Hias og kommunene.

Vi jobber kontinuerlig med effektiviseringstiltak for å redusere kostnader. I økonomiplanperioden vil vi legge vi inn besparelser i driftskostnader på 3-5 MNOK pr år.

PRO OG KONRA

Vi kan ta utgangspunkt i andre forhold enn Norges Banks anslag, for eksempel gjøre vurderingene selv, men vi mener det ikke er hensiktsmessig bruk av tid og ressurser hos oss. Vi mener også det blir konsistent over tid å ta utgangspunkt i det samme over flere år.

ALTERNATIVER TIL INNSTILLINGEN

Alternativer til innstillingen vil være å velge andre forutsetninger enn de som administrasjonen har lagt til grunn. Dette vil i hovedsak være knyttet til makroøkonomiske størrelser, dekningsgrad for selvkost og bemanning.

RISIKO

Ikke vurdert utover de vurderingene som er gjort ved fastsettelse av forutsetningene.

IKT-SIKKERHET

Ingen.

KONSEKVENSER FOR BEMANNING

Ikke vurdert utover forholdene nevnt ovenfor

2024/28

09.25, 30 min

2024/28 - Strategi - oppsummering etter styresamlingen

Knut Holen

| Diskusjon

Vedlegg

[Strategi - oppsummering etter styresamlingen \(322910\).pdf](#)

[Om strategiarbeidet.pdf](#)

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Knut Holen		24/22

Kode	Tittel	Saksnummer	Møtedato
STYRETH IAS	Styret Hias IKS		11.06.2024

Strategi - oppsummering etter styresamlingen

Vedlagt presentasjon oppsummerer status i strategiarbeidet etter styresamlingen på Lillehammer.

ADMINISTRASJONENS INNSTILLING:

1. Styret tar saken til orientering.

Hamar, 06.06.2024

Knut Holen
Adm.dir

Trykte vedlegg:
Om strategiarbeidet

Om strategiarbeidet

Juni 2024

Innhold

Intro

Utkast overordnet strategisk retning

Veien videre

Hvorfor vi trenger en strategi

Fordi vi må bli tydelig på hvor vi skal

- ✓ Sette retning
- ✓ Tydelig målbilde
- ✓ Skape utvikling
- ✓ Avklare veivalg

Fordi vi må alle gå i samme retning

- ✓ Ansatte
- ✓ Interessenter
- ✓ Eiere
- ✓ Ledelsen

Hvordan vi jobber med strategien

STRATEGIPROSESSEN

Status i prosessen er at vi har...

- Evaluert tidligere strategiarbeid og tydeliggjort hva vi leverte i forrige periode
- Satt tydelige mål for inneværende år
- Analysert trender og faktorer som påvirker oss fremover
- Gjennomført flere strategisamlinger i ledergruppen, jobbet med lederutvikling
- Involvert de ansatte tidlig i prosessen og gitt tilbakemeldinger underveis
- Fått innspill og forventninger fra eiere og interessenter
- Fått innspill og feedback fra styret
- Satt overordnet retning for strategien med misjon og langsiktige ambisjoner

Fremover skal vi...

- Fortsette å jobbe mot målet vårt om å gjennomføre en strategiprosess som samler organisasjonen
 - Vi skal involvere, forankre og koordinere
 - Vi skal gjøre det enkelt og konkret
 - Vi skal sørge for at vi alle står sammen om målene

Vi har kartlagt trender og faktorer som påvirker strategien vår

- Nødvendig handlingsrom for kommunenes vekstambisjoner
- Gebyrsituasjonen vil bli utfordrende for kommunene
- Forutsigbar kostnadsvekst i et langsiktig perspektiv og synliggjøre sammenheng med gebyrutvikling
- Ta ut effektiviseringspotensialet i sektoren
- Arbeide aktivt med omdømme
- Økende fokus på sikkerhet og sårbarhet
- Krav og føringer fra sentrale myndigheter

Mulige trender som kan påvirke HIAS

- Strømsrenten vil påvirke rentenivå, prisvekst og lønnsvekst
- Nasjonale mål og myndighetskrav påvirker behovet for investeringer (Nitrogenrensning, Ledningsnett,...)
- Spørsmål om selvkostmodellen egnet for store fremtidige investeringsbehov.
- Viktig med godt samarbeid med kommunene om vedlikehold slik at de mest samfunnsøkonomiske tiltakene prioriteres.
- Vi må ha en forutsigbar byrmodell (volum, forurensningsgrad, faste pris,...)

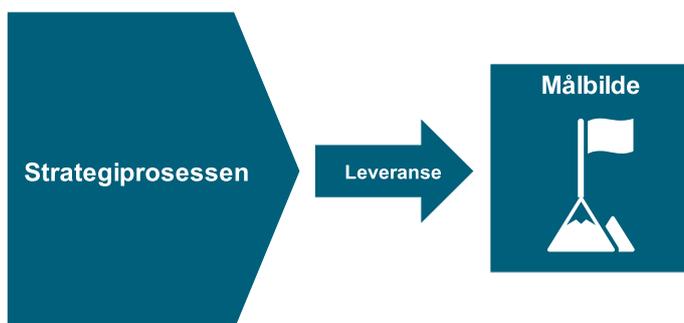
- Vi overtar rettslige forpliktelser (og risiko) fra kommunene når vi overtar mer ledningsnett
- Økt regulering medfører strengere krav til bransjen
 - Avløpsdirektivet
 - Drikkevannsforskriften
 - Anskaffelsesregler
 - Gjødselverforskriften
- Sivilbeskyttelsesloven og Forsvarsloven: disponering av personell i tilfelle krig og konflikt

- Aldrende befolkning/endret demografi i regionen. Færre personer til å utføre de samme arbeidsoppgavene i framtiden.
- Endringer i sivilbeskyttelsesloven, som angir rammer for regulering av sivil arbeidsliv i en sikkerhetspolitisk krise og krig.
- Krevende tilgang på arbeidskraft gjør at vi må styrke vår konkurransekraft i arbeidsmarkedet.
 - Vi må ha fokus på omdømme, teknologi, FOU og bærekraft.
 - Samarbeid med kommunene om kompetansetilbud VA (rekruttere, beholde, utdanne)

- Økt fokus på bærekraft i bransjen og samfunnet generelt
- Økende fokus på sirkulære løsninger innenfor avløpssektoren
- Mer ekstremvær - Mjøsa blir stadig varmere og været våtere og villere

- Fange opp og utnytte teknologiske effektiviserings-muligheter innenfor kjernevirksomheten (renseteknologi, ledningsrehabilitering,...)
- Øke kompetansen og ta i bruk KI i styring og modellering (cybersikkerhet, digital tvilling)
- Lønnsomme tiltak innenfor energiområdet
- Bevisst holdning til utviklingstakt og -kostnader

Hovedleveransen fra strategiprosessen er et tydelig målbilde

Hovedleveransen er et tydelig målbilde

- ✓ Enkle mål
- ✓ Mål som viser vei
- ✓ Konkrete og forståelige
- ✓ Grunnlag for tiltak og handlingsplaner

Delleveranser fra prosessen er:

- ✓ Analyser
- ✓ Oppfølging – system og struktur
- ✓ Eierskap
- ✓ Informasjonsflyt
- ✓ Beslutninger

Innhold

Intro

Utkast overordnet strategisk retning

Veien videre

Strategibegrepene

Utkast til beskrivelse av vår misjon

Status
framdrift

90%

MISJON
VISJON
AMBISJONER
STRATEGISKE VEIVALG
STRATEGISKE MÅL
STRATEGISKE INDIKATORER
STRATEGISKE TILTAK
ADFERDSVERDIER

Forslag til misjon:

Levere bærekraftige vann og avløpstjenester til regionen.

Det betyr at vi skal levere godt, nok og sikkert vann og rens avløpet for å ta vare på Mjøsa.

Vi må jobbe videre med visjonen

Status
framdrift

10%

MISJON
VISJON
AMBISJONER
STRATEGISKE VEIVALG
STRATEGISKE MÅL
STRATEGISKE INDIKATORER
STRATEGISKE TILTAK
ADFERDSVERDIER

Eksisterende visjon er: **Et skritt foran**

Fokus har ikke vært på visjonen så langt

Alternativer som har vært diskutert er:

Litt bedre hver dag / Viktig for alle, hver dag / Utgjøre en forskjell hver eneste dag / Pålitelig i hverdagen – pådriver for fremtiden

Istedenfor å revidere visjonen har vi definert langsiktige ambisjoner for Hias

Visjon og ambisjoner må sees i sammenheng

Visjon er også primært et internt virkemiddel for å motivere ansatte

Vi kommer til å revidere visjonen i løpet av høsten

Vi har definert fem langsiktige ambisjoner

Status framdrift

MISJON	
VISJON	
70% AMBISJONER	<p>I 2035 er Hias bransjens mest effektive VA-leverandør</p> <p>I 2035 har Hias blitt klimanøytral</p> <p>I 2035 samarbeider Hias med hele Mjøsområdet</p> <p>I 2035 er Hias foretrukken tjenesteleverandør for eierne</p> <p>I 2035 har vi sterkt omdømme og er kjent som et ledende VA-kompetansesenter</p>
STRATEGISKE VEIVALG	
STRATEGISKE MÅL	
STRATEGISKE INDIKATORER	
STRATEGISKE TILTAK	
ADFERDSVERDIER	

1. Effektiv

I 2035 er Hias bransjens mest effektive VA-leverandør. Dette betyr at vi skal ha bransjens mest effektive rensanlegg og opererer et robust og sikkert vannbehandlingsanlegg. Vi leverer kvalitet til riktig pris og har blitt kostnadsledende med konkurransedyktige vilkår. Vi har optimalisert, automatisert og digitalisert driftsprosessene og gjennom dette oppnådd betydelige kostnadsbesparelser. Vi har kapasitet til å dekke vekstambisjonene til kommunene og håndterer flere nye industribedrifter.

2. Klimanøytral

I 2035 har Hias blitt klimanøytral. Dette betyr at vi renser fosfor og nitrogen med minst mulig forbruk av kjemikaler og har gode avtaler på avhending av sluttproduktene. Vi også har fått på plass løsninger som renser miljøgifter og legemidler. I tillegg har vi bedre kontroll på påslipp og gode planer for sluttpolering.

3. Samarbeid

I 2035 samarbeider Hias med hele Mjøsområdet. Dette betyr at vi sammen med de andre kommunene har etablert et Mjøs-samarbeid for vann og avløp (slam) for å realisere stordriftsfordeler og effektivisere driften. Vi samarbeider med andre IKS'er, har etablert et tillitsbasert samarbeid med fagavdelingene i kommunene rundt Mjøsa, og fått på plass felles rammeavtaler, samkjørt innkjøp og standardisert drift.

4. Tjenesteleverandør

I 2035 er Hias foretrukken tjenesteleverandør for eierne. Dette betyr at vi skal være den prefererte samarbeidspartneren innen byggeledelse og driftsassistanse (overvåking og beredskap) for eierne. Vi har etablert felles vaktordning sammen med kommunene, delt mellom anlegg og nett, og har felles driftskontrakt.

5. Omdømme

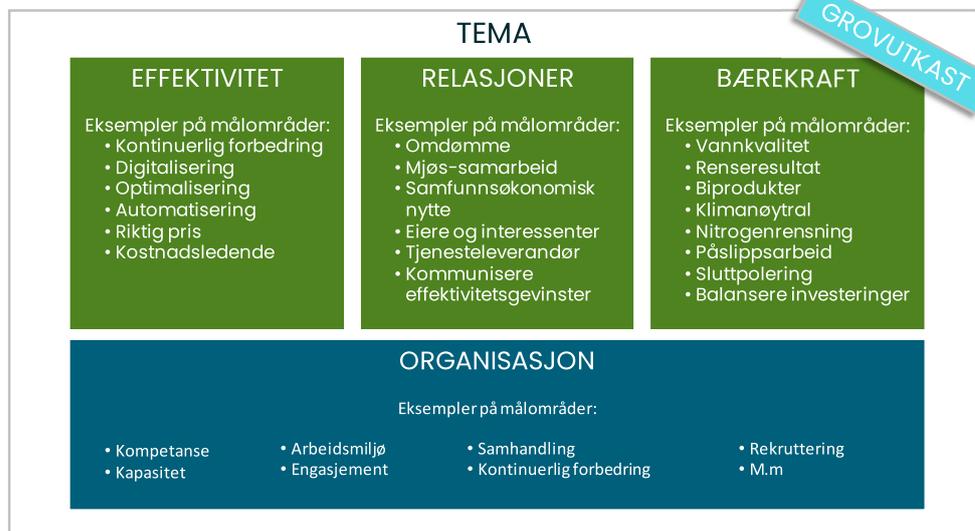
I 2035 har vi sterkt omdømme og er kjent som et ledende VA-kompetansesenter hos kommunene og i bransjen. Vi er kjent for å jobbe kontinuerlig med effektivisering gjennom prosessforbedring, digitalisering og teknologi og oppfattes som en viktig driver for bærekraft.

Vi har utarbeidet et grovkast til rammeverk for operasjonalisering av strategien

Status framdrift

MISJON	
VISJON	
AMBISJONER	
5% STRATEGISKE VEIVALG	
0% STRATEGISKE MÅL	
0% STRATEGISKE INDIKATORER	
0% STRATEGISKE TILTAK	
ADFERDSVERDIER	

Vi ser på våre verdier

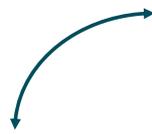

Status
framdrift

MISJON
VISJON
AMBISJONER
STRATEGISKE VEIVALG
STRATEGISKE MÅL
STRATEGISKE INDIKATORER
STRATEGISKE TILTAK
20% ADFERDSVERDIER

Dagens verdier:

- Miljøbevisst
- Pålitelig
- Handlekraftig

Fra samling med de ansatte:

Positiv	Egenlæring
Åpen	Meningsfullt
Dedikert	Mindre «byråkrati»
Autonomi	Mindre selvgodhet

Andre stikkord:

Kunde	Samarbeid
Effektiv	Bærekraft

Innspill fra ansatte på arbeidskultur og adferdsverdier

TEMA	SVAR		
1. Hva vil dere si at kjennetegner arbeidskulturen hos Hias i dag?	<p>Kjennetegn, dagens kultur i Hias:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stor arbeidsmoral, dedikasjon og høy arbeidsglede preger hverdagen • Yrkesstolthet og en følelse av stolthet over det vi utfører • Aktiv kompetansedeling og samarbeid på tvers av avdelinger bidrar til en allsidig og innovativ atmosfære 		
2. Hva motiverer deg på jobben?	<p>Ting som motiverer oss:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varierte og spennende arbeidsoppgaver i et tverrfaglig og innovativt miljø • Godt arbeidsmiljø med hyggelige og kompetente kolleger som setter pris på hverandre • Meningsfulle oppgaver med samfunnsnyttig fokus, støtte til faglig utvikling og tillit fra ledelsen 		
3. Hvordan ønsker dere at vi har det på jobb fremover?	<table border="0"> <tr> <td> <p>Kjennetegn, Hias sin kultur fremover:</p> <p>MER AV?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Økt sosialt samvær og trivsel gjennom felles lunsjer og mer sosiale aktiviteter • Fokus på kompetansebygging med mer tid til kompetanseutvikling og muligheter for å øke faglig dyktighet • Fortsette innovasjonen med FoU-ressurser og teknologisk nysgjerrighet, samt styrket samarbeid på tvers for bedre arbeidsflyt </td> <td> <p>MINDRE AV?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redusere antall datasystemer for enklere arbeidsprosesser • Minimere møter og unødvendig rapportering for mer effektiv arbeidstid • Støtte den positive atmosfæren ved å redusere 'kos med misnøye', selvgodhet, og negative holdninger </td> </tr> </table>	<p>Kjennetegn, Hias sin kultur fremover:</p> <p>MER AV?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Økt sosialt samvær og trivsel gjennom felles lunsjer og mer sosiale aktiviteter • Fokus på kompetansebygging med mer tid til kompetanseutvikling og muligheter for å øke faglig dyktighet • Fortsette innovasjonen med FoU-ressurser og teknologisk nysgjerrighet, samt styrket samarbeid på tvers for bedre arbeidsflyt 	<p>MINDRE AV?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redusere antall datasystemer for enklere arbeidsprosesser • Minimere møter og unødvendig rapportering for mer effektiv arbeidstid • Støtte den positive atmosfæren ved å redusere 'kos med misnøye', selvgodhet, og negative holdninger
<p>Kjennetegn, Hias sin kultur fremover:</p> <p>MER AV?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Økt sosialt samvær og trivsel gjennom felles lunsjer og mer sosiale aktiviteter • Fokus på kompetansebygging med mer tid til kompetanseutvikling og muligheter for å øke faglig dyktighet • Fortsette innovasjonen med FoU-ressurser og teknologisk nysgjerrighet, samt styrket samarbeid på tvers for bedre arbeidsflyt 	<p>MINDRE AV?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redusere antall datasystemer for enklere arbeidsprosesser • Minimere møter og unødvendig rapportering for mer effektiv arbeidstid • Støtte den positive atmosfæren ved å redusere 'kos med misnøye', selvgodhet, og negative holdninger 		

Innhold

Intro

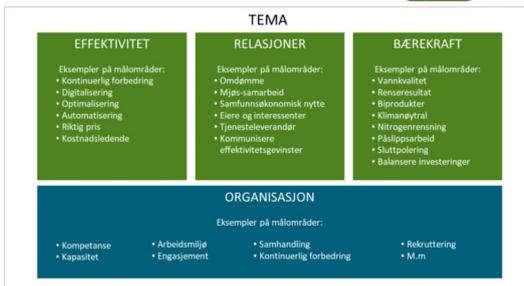
Utkast overordnet strategisk retning

Veien videre

Vi skal operasjonalisere strategien i høst

- 2025 er Hias bransjens mest effektive VA-leverandør
- 2025 har Hias blitt klimanøytral
- 2025 samarbeider Hias med hele Mjøsområdet
- 2025 er Hias foretrukken tjenesteleverandør for eierne
- 2025 har vi sterkt omdømme og er kjent som et ledende VA-kompetansesenter

Definere tydelige..

- Mål
- KPIer
- Handlingplaner

..gjennom å involvere organisasjonen

Vi skal oppdatere verdiene og hænvisjon som gjenspeiler ambisjonene

Revidere visjonen «Et skritt foran»

og sørge for at det gjenspeiler ambisjonene våre:

I 2035 er Hias bransjens mest effektive VA-leverandør

I 2035 har Hias blitt klimanøytral

I 2035 samarbeider Hias med hele Mjøsområdet

I 2035 er Hias foretrukken tjenesteleverandør for eierne

I 2035 har vi sterkt omdømme og er kjent som et ledende VA-kompetansesenter

Oppdatere adferdsverdiene våre

Eksisterende:

- Miljøbevisst
- Pålitelig
- Handlekraftig

Nye:

- ?
- ?
- ?

Vi har utarbeidet en overordnet plan for strategiarbeidet i høst

Plan høsten 2024

2024/29

09.55, 15 min

2024/29 - Gebyr

Knut Holen

| Diskusjon

Vedlegg

[VA-gebyrer ut fra Hias IKS \(L\)\(322895\).pdf](#)

[20240611_Gebyrer.pdf](#)

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Knut Holen		24/96

Kode	Tittel	SaksNummer	Møtedato
STYRETH IAS	Styret Hias IKS		11.06.2024

VA-gebyrer ut fra Hias IKS

Fra strategisamlingen med styret og representantskapet i desember 2022 fikk administrasjonen i oppgave å beskrive hvordan gebyrene ut fra Hias beregnes. I tillegg skal det utredes alternative måter å fordele kostander til både eierkommunene og industrien. Denne saken er ment som en innføring i hvordan kostnadene fra Hias faktureres og skal være et utgangspunkt for videre utredning og en senere beslutning i representantskapet.

ADMINISTRASJONENS INNSTILLING:

1. Styret tar saken til orientering.

Hamar, 04.06.2024

Knut Holen
Adm.dir

Trykte vedlegg:
20240611 Gebyrer

ADMINISTRASJONENS VURDERINGER

Som en forberedelse til gjennomgangen i styremøte, legger vi ved presentasjonen som vil bli gjennomgått. Den er ikke ment å være helt selvforklarende, men kombinert med gjennomgangen i møtet er målet at styret skal ha en forståelse av hvordan Hias fakturerer VA-gebyrer ut til eierkommunene.

FAKTA

Oppdraget med å beskrive hvordan gebyrene ut fra Hias beregnes og fordeles ble gitt på strategisamlingen i desember 2022. Dette behovet ble ytterligere forsterket i forbindelse med uværet «Hans», hvor Hamar, ut fra dagens beregningsmodell, endte opp med ei større regning fra Hias.

Hias leverer tjenester innenfor selvkostområde noe som betyr at gebyrene ut fra Hias skal samsvare med kostnadene ved å yte tjenesten. Det er imidlertid eierkommunene som skal beslutte hvordan Hias sine kostnader fordeles.

PRO OG KONTRA

Ikke vurdert.

ALTERNATIVER TIL INNSTILLINGEN

Saken legges fram som en orienteringssak. Målet er at saken skal bidra med økt kunnskap, slik at det på et senere tidspunkt kan fattes en beslutning på hvordan Hias skal fakturere ut til kommunene.

RISIKO

For Hias er det viktig at inntektsmodellen gir en forutsigbarhet som sikrer god likviditetsstyring.

IKT-SIKKERHET

Ingen.

KONSEKVENSER FOR BEMANNING

Ingen.

50 år
1974-2024

Veivalg gebyr

Utfakturering fra Hias

Fordeling mellom kommunene

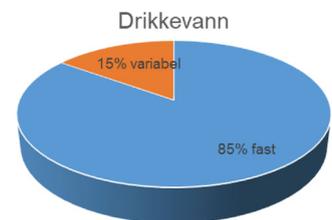
Gebyr til industri for ekstra forurenset avløp

Produksjonskostnader Hias – faste og variable

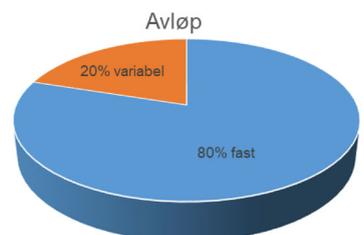
Drikkevann

- **85% fast** (budsjettet).
- **15% variabel** avhengig av levert vannmengde per måned.

Avløp

- **80% fast** (budsjettet).
- **20% variabel** avhengig av mottatt avløpsmengde per måned.

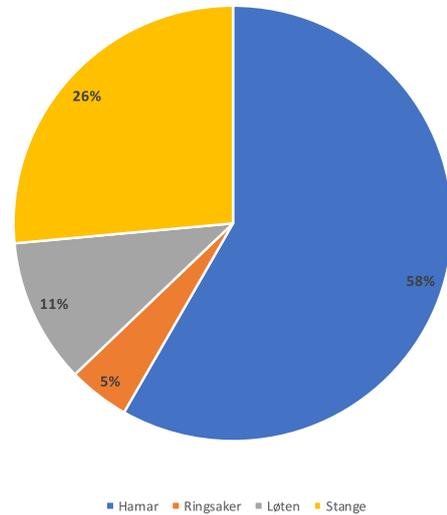

Drikkevann – Dagens modell Utfakturering fra Hias

Fordeling mellom kommunene

Fordeles via andel av **levert vannmengde** til den enkelte kommune per måned

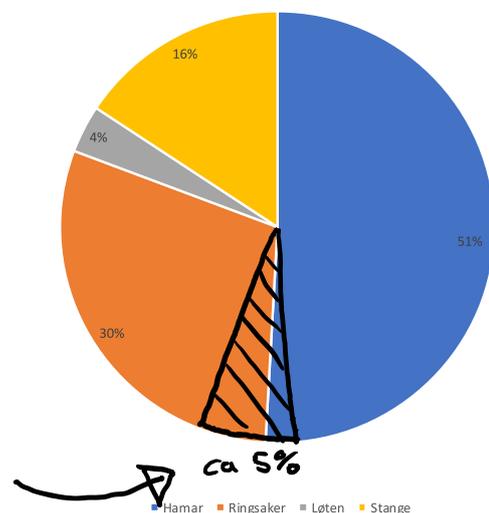
Avløp – Dagens modell Utfakturering fra Hias

Fordeling mellom kommunene

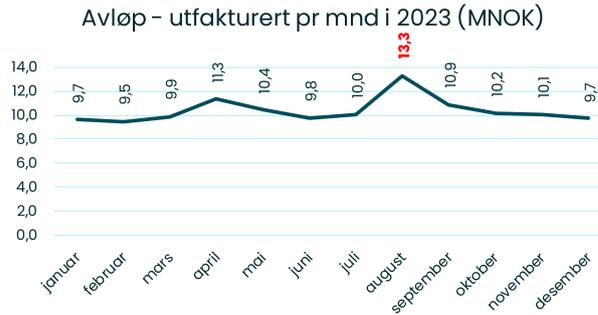
Fordeles via andel av **mottatt avløpsmengde** fra den enkelte kommune per måned

I tillegg lager Hias et fakturaunderlag til Hamar og Ringsaker på tilleggs-kostnader for rensing av industriavløp

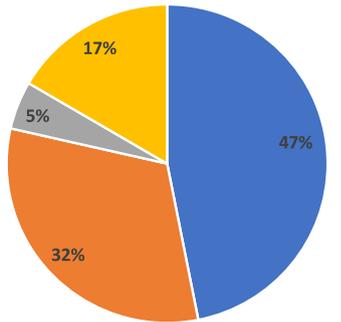

August 2023

«Hans» - fakturering av avløp

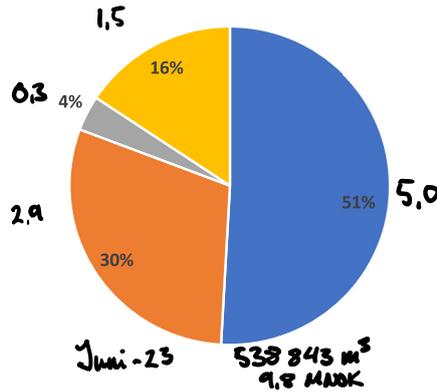

2022 Avløpsmengder per kommune

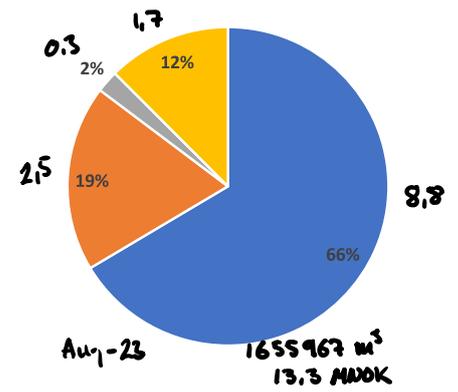
■ Hamar ■ Ringsaker ■ Løten ■ Stange

2023 Avløpsmengder per kommune

■ Hamar ■ Ringsaker ■ Løten ■ Stange

August 2023 Avløpsmengder per kommune

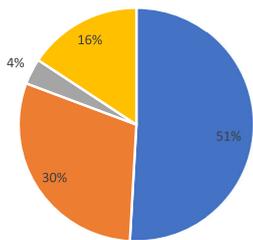
■ Hamar ■ Ringsaker ■ Løten ■ Stange

Andre teoretiske fordelinger av avløp

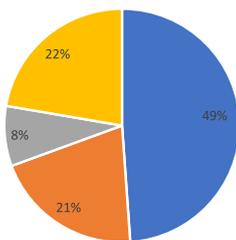
Basert på tilførsel fra befolkning + de 5 største næringsmiddelindustriene per kommune 2023:

Avløpsmengde

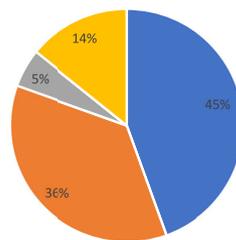
■ Hamar ■ Ringsaker ■ Løten ■ Stange

Befolkning tilknyttet Hias

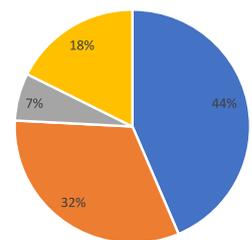
■ Hamar ■ Ringsaker ■ Løten ■ Stange

KOF

■ Hamar ■ Ringsaker ■ Løten ■ Stange

Fosfor

■ Hamar ■ Ringsaker ■ Løten ■ Stange

Avløp inn til rensesanlegget

Gjennomsnitt fra 2014-2023

Ca 65.000 personer tilknyttet

- **KOF:** 140.000 personekvivalenter
 - ca 1/3 rapportert fra industri
- **Fosfor:** 82.000 personekvivalenter
 - ca 1/3 rapportert fra industri
- **Avløpsmengde:** 7,7 mill m³
 - ca 12% rapportert fra industri

Industrien står for ca **35%** av **forurensingen** og betaler **17%** av **kostnadene** (12% volum + ca 5% tilleggsfakturering)

Fakturering av industrien

Det er ulike modeller for hvordan industrien kan faktureres for merkostnadene for rensing.

Tabellen under viser effektene av ulike modeller for 2023. (NB! uten kommunens kostnader)

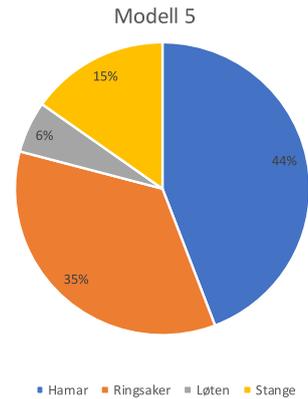
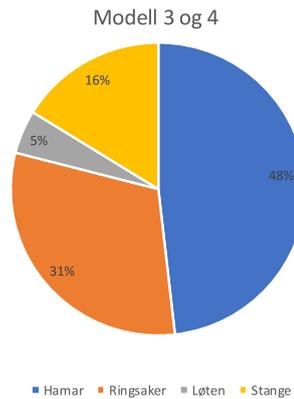
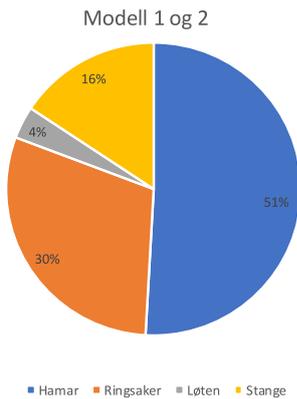

		Dagens modell fra 2007	Norsk vann modell
	År	2023	2023
Avgift basert på levert volum	MNOK	12,3	12,3
Tilleggsavgift for ekstra forurenstavløp fra industri	MNOK	5,7	30,8
Sum (kun Hias andel)	MNOK	17,9	43,1
Tilleggsavgifts - Prosent av Hias totale kostnader		5 %	29 %
Tilleggsavgift pluss volumbasert avgift - Prosentandel av Hias totale kostnader		17 %	41 %

Mulige fordelingsmodeller

1. **Dagens modell** via avløpsmengder (kommunens andel varierer måned til måned)
2. **Fast andel** basert på avløpsmengder foregående år
3. **50% avløpsmengder** (variabel andel måned til måned) + **50% forurensing** foregående år
4. **Fast andel** basert på **50% avløpsmengder** + **50% forurensing** foregående år
5. **Andel via forurensing** foregående år

Fordeling av kostnader Faktorer som må balanseres

- Forutsigbarhet
 - Kommunene – månedlig variabel regning fra Hias basert på volum, inntekter basert på estimert forbruk fra abonnentene
 - Hias – forutsigbar styring av likviditeten
- Lekkasje – inn og ut
 - Dagens modell skal gjøre det lønnsomt for kommunene å tette lekkasjer
 - Uten incentiver vil kostnader til lekkasjer i én kommune fordeles på alle
- Industri – prinsippet om at «forurensere betaler»
 - Industriavløp er dyrere å rense pr kubikk, samtidig skal gebyrene i regionen være konkurransedyktige
 - Fakturering fra Hias er basert på en lik kubikkmeterpris
 - Vertskommunene tar inn tilleggsgebyret

Anbefaling fra administrasjonen Hias

Administrasjonen mener at modellen for fordeling av Hias-gebyr mellom kommunene bør ha insentiver til både å **tette ledningsnettene** og **begrense forurensingen**

- Anbefalt faktureringsmodell mot kommunene
 - Faktureringen fra Hias baseres 50% på avløpsmengder (variabel fra måned til måned) og 50% på forurensing foregående år
- Tilleggsfakturering til industrien
 - Administrasjonen mener at prinsippet om at «forurensere betaler» er både viktig og riktig
 - Eierkommunene må beslutte hvem som utsteder og nivået på tilleggsfakturaene

2024/30 - Driftsorienteringer

Alle

Saker:

- Hias How2O AS
- FKDP VA - Status
- Nivå Mjøsa - innlekk Hamar.
- Inntak Sandvika VBA.
- "Bli-kjent-tur" med Representantskapet.
- Resultater fra medarbeiderundersøkelsen

Orientering

Vedlegg

[Driftsorienteringer \(322857\).pdf](#)

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Lise Busterud Nordal		24/92

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
24/26	Styret Hias IKS	ST	11.06.2024

Driftsorienteringer

Styret får muntlig orientering i møtet.

Ottestad, 31.05.2024

Knut Holen
Administrerende direktør

2024/31

10.25, 5 min

2024/31 - Oppfølging av styrevedtak etter
forrige møte

Knut Holen

| Beslutning

Vedlegg

[Oppfølging av styrevedtak etter forrige møte \(322925\).pdf](#)

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Lise Busterud Nordal		24/92

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
24/27	Styret Hias IKS	ST	11.06.2024

Oppfølging av styrevedtak etter forrige møte

Listen for oppfølging av styrevedtak gjennomgås i hvert styremøte. Listen blir kontinuerlig vedlikeholdt med aktuelle saker til oppfølging.

Tittel	Tilordning	Startdato	Forfallsdato
☐ Likestilling og diskriminering	 Lise Busterud Norc		31.12.2024
☐ Prinsipper for overtakelse av infrastruktur	 Jarle Ruud		30.6.2024
☐ Prosjektrapportering – ønske om fornyelse	 Jarle Ruud	14.8.2023	

Administrasjonens innstilling:

1. Styret tar gjennomgang av listen for oppfølging av styrevedtak til orientering.

Ottestad, 31.05.2024

Knut Holen
Administrerende direktør

2024/32

10.30, 10 min

2024/32 - Evaluering av møtet

Knut Holen

| Diskusjon

Vedlegg

[Evaluering av møtet \(322856\).pdf](#)

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Lise Busterud Nordal		24/92

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
24/25	Styret Hias IKS	ST	11.06.2024

Evaluering av møtet

Runde rundt bordet om gjennomføring av og forberedelse til møtet.

Administrasjonens innstilling:

Ottestad, 31.05.2024

Knut Holen
Administrerende direktør